

1. Agroenvironmentálně-klimatická opatření

Úvod

Tato brožura je určena všem zemědělcům, kteří se chtějí něco dozvědět o dotacích trochu jinou formou. Klade si za cíl srozumitelně vysvětlit dotační opatření označovaná jako agroenvironmentálně-klimatická opatření (dále jen „AEKO“). Jedná se o poměrně rozsáhlý komplex různě zaměřených podopatření, jejichž podmínky jsou navrženy tak, aby motivovaly zemědělce k ochraně a zlepšení životního prostředí na zemědělské půdě. V AEKO se poskytují platby zemědělcům výměnou za službu společnosti. Ta spočívá v provádění podmínek AEKO, které jdou vždy nad rámec běžné zemědělské praxe. Svým nastavením AEKO chrání a zlepšují všechny složky životního prostředí, krajinu a její vlastnosti, přírodní zdroje a půdu a biologickou rozmanitost.

Aby byl dopad AEKO skutečně významný, je vstup do opatření podmíněn uzavřením pětiletého závazku hospodaření v souladu s danými podmínkami. Jedná se tedy o dlouhodobější kontrakt se státem, na jehož základě jsou zemědělci vypláceny dodatečné náklady a ztráta příjmu (např. z důvodu snížené produkce), které vznikají jako důsledek plnění podmínek. AEKO jsou spolufinancované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Ministerstvem zemědělství z národních zdrojů.

Podpora AEKO (dříve označované jen zkratkou AEO – agroenvironmentální opatření) byla v ČR zavedena od roku 2004. Nejprve v rámci Horizontálního programu rozvoje venkova v letech 2004–2006 se závazky dobíhajícími až do roku 2010 a poté v rámci Programu rozvoje venkova 2007–2013. Poslední závazky byly v předcházejícím programovém období přijímány v roce 2013 (pouze zatravnění orné půdy), což znamená, že v letech 2015 až 2017 se bude u některých z Vás odehrávat souběh starých a nových závazků.

AEKO zahrnují v programovém období 2014–2020 osm podopatření (viz přehled níže). Některá podopatření se dále člení na tituly. Podopatření jsou zaměřena na různé zemědělské kultury a způsoby hospodaření. Obecně by se ale dalo říci, že každé podopatření sleduje alespoň jeden ze dvou hlavních cílů, a to snižování environmentálních rizik spojených s moderním zemědělstvím na jedné straně a zachování přírody a obdělávané krajiny na straně druhé. Jak jsou tyto dva cíle zastoupeny v opatření, závisí na dotyčné oblasti, kam jsou směřovány. Například v oblasti s intenzivní zemědělskou výrobou se opatření často zaměřují na snižování environmentálních rizik (např. zatravnění drah soustředěného odtoku snižující riziko eroze), ale mohou být také určená k ochraně přírody (např. zatravnění druhově bohatou směsí podporující biodiverzitu).

Přehled podopatření AEKO

Integrovaná produkce ovoce

Integrovaná produkce révy vinné

Integrovaná produkce zeleniny
a jahodníku

Ošetřování travních porostů

Zatravňování orné půdy

Biopásy

Ochrana čejky chocholaté

Zatravnění drah soustředěného
odtoku

Základní principy AEKO

Již bylo řečeno, že **uzavírání závazek je pětiletý**. Do závazku vstupujete buď se všemi díly půdních bloků dané kultury (celofaremní podopatření integrovaná produkce ovoce a révy vinné) nebo jen s vybranými díly půdních bloků (ostatní podopatření). Podstatné je si před vstupem uvědomit, zda díl půdního bloku, se kterým do podopatření vstupujete, budete užívat a mít tedy evidovaný na sebe v LPIS minimálně do konce závazku. AEKO sice nabízí možnost pardonovaného snížení výměry v závazku, ale využití této možnosti je limitované.

Rovněž bylo v úvodu naznačeno, že v AEKO **je hrazena pouze taková činnost, která jde nad rámec běžné zemědělské praxe**. Běž-

nou zemědělskou praxi v AEKO ohraničují a definují základní závazné předpisy na národní a evropské úrovni. Předně se jedná o podmínky Cross Compliance, kterým se věnuje samostatně vydaná publikace. Dále sem patří také minimální požadavky na použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, které jsou popsány níže. U některých podopatření se právě v důsledku běžné zavedené praxe stanovená dotace snižuje. Jde konkrétně o tato snížení:

- snížení dotace o 86 EUR/ha na dílech půdních bloků zařazených v podopatření ošetřování travních porostů¹, podopatření zatravňování orné půdy a podopatření zatravňování drah soustředěného odtoku, které se nacházejí v I. zónách zvláště chráněných území. Zákon o ochraně přírody a krajiny² zakazuje v I. zónách hnojit. Protože je v podopatření hrazena újma vznikající na výnosu píce zákazem hnojení, nelze ji logicky v I. zónách hradit, neboť zákaz hnojení je zde již stanoven na základě obecně platného právního předpisu. Nejde zde tedy o újmu vznikající na základě podmínky jdoucí nad rámec běžné praxe.
- snížení dotace o 86 EUR/ha na dílech půdních bloků zařazených v podopatření ošetřování travních porostů¹, podopatření zatravňování orné půdy a podopatření zatravňování drah soustředěného odtoku, které se nacházejí ve zranitelných oblastech dusičnany na zamokřených trvalých travních porostech (hlavní půdní jednotka

¹ Dotace se nesnižuje u titulů obecná péče o extenzivní louky a pastviny, trvale podmáčené a rašelinné louky a suché stepní trávníky a vřesoviště. U těchto titulů není v kalkulaci dotace zapracována újma za nehnojení.

² Zákon č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

65–76), jež nebyly meliorovány. Nařízení vlády stanovující podmínky pro hospodaření ve zranitelných oblastech dusičnany³ zakazuje na těchto travních porostech hnojit a nelze tedy tuto újmu hradit v AEKO.

V LPIS lze u každého dílu půdního bloku na záložce „Podrobné – AEO info – Ostatní údaje AEO“ zjistit, zda se na díl půdního bloku vztahuje výše uvedené snížení dotace.

Existuje základní princip, podporující pravidla pro veřejné výdaje v Evropské Unii, že žádné náklady na stejnou činnost nesmí být financovány z veřejných zdrojů dvakrát. Toto pravidlo se označuje jako **pravidlo dvojího financování**. Ministerstvo zemědělství v rámci schvalování podpory AEKO pro roky 2015–2020 identifikovalo několik rizik dvojího financování. Zásadní je uplatnění tohoto pravidla pro ekologicky hospodařící zemědělce, kterým se nově krátí některé dotace v podopatření ošetřování travních porostů. Toto snížení dotace v ošetřování travních porostů se neprovede na dílech půdních bloků, na kterých bylo strženo 86 EUR za zákaz hnojení v 1. zónách zvláště chráněných území nebo ve zranitelných oblastech dusičnany. V případě podopatření zatravňování orné půdy nebo zatravňování drah soustředěného odtoku se ekologickým zemědělcům na zatravňovaný díl půdního bloku neposkytne dotace v ekologii. Stejně omezení platí ještě u kombinace podpory ekologického zemědělství a podopatření biopásky a ochrany čejky chocholaté.

Složitým problémem je **vzájemná kombinovatelnost různých dotačních zdrojů**. Obecně

lze říci, že neplatí žádné omezení, které by bránilo kombinaci dotací na dílu půdního bloku v rámci přímých plateb (SAPS, ozelenění, podpory produkce) a AEKO. Rovněž některé plošné podpory z Programu rozvoje venkova (LFA, Natura 2000 na zemědělské půdě) jsou s AEKO kombinovatelné zcela bez omezení. Kombinovatelnost AEKO s opatřením ekologické zemědělství je možná, s výjimkou dílů půdních bloků zařazených v podopatření integrovaná produkce. Jak je již ale výše vysvětleno při kombinaci opatření ekologické zemědělství s AEKO se některé platby snižují z důvodu zabránění dvojímu financování. Kombinovatelnost podopatření AEKO na jednom dílu půdního bloku mezi sebou vzájemně je vyloučena povahou závazků AEKO. Kombinovatelnost AEKO a dotačních zdrojů poskytovaných Ministerstvem životního prostředí je možná pouze pokud je hrazena jiná činnost, náklad nebo újma.

Minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin

Požadavky běžné praxe jsou, mimo jiné, vyjádřeny také zavedením podmínek minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin. Za plnění těchto podmínek, přestože znamenají omezení hospodaření, se neplatí, neboť jsou považovány za součást běžné zemědělské praxe.

Minimální požadavky pro použití hnojiv musí obsahovat kodex správné zemědělské praxe zavedený v souladu s nitrátovou směrnicí. Podstatné je to, že tyto vybrané podmínky platí i pro zemědělské podniky nacházející se mimo zranitelné oblasti dusičnany.

Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin musí obsahovat obecně

³ Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., v e znění pozdějších předpisů.

zásady integrované ochrany rostlin, požadavky stanovující povinnost mít oprávnění na používání přípravků a splnění závazku ohledně školení, požadavky na bezpečné skladování, kontrolu aplikačního zařízení a pravidla pro použití pesticidů v blízkosti vody a jiných citlivých lokalit. Všechny požadavky jsou stanoveny na základě platných národních právních předpisů.

Některé výše vyjmenované oblasti minimálních požadavků jsou již zavedené v Cross Compliance. Podmínky Cross Compliance musí plnit každý zemědělec požadující platbu v AEKO. Nejde tedy o to, že by některé oblasti nebyly pokryté. Prostě jen nejsou podmínky duplikovány. Tyto podmínky jsou v následujícím textu kurzivou.

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržet **minimální požadavky pro použití hnojiv**:

- vést a nejméně 10 let uchovávat evidenci o druhu, množství a době použití hnojivých látek – evidenci hnojení,
- dodržovat období zákazu použití dusíkatých hnojivých látek,
- dodržovat zákaz pěstování erozně nebezpečných plodin (kukuřice, sója, brambory, řepa, bob setý, slunečnice, čirok) na zemědělských pozemcích se sklonitostí převyšující 7°, jejichž jakákoli část se nachází ve vzdálenosti menší než 25 m od útvaru povrchových vod,
- dodržovat na zemědělských pozemcích zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v případech nepříznivých půdních podmínek,
- zajistit při použití dusíkatých hnojivých látek rovnoměrnou aplikaci po pozemku,
- dodržovat zákaz použití dusíkatých hnojivých látek na orné půdě se sklonitostí

převyšující 10° a na travních porostech se sklonitostí převyšující 12°; výjimkou je přívod dusíku výkaly a močí pasených zvířat a tuhá statková hnojiva a tuhá organická hnojiva, která musí být v případě orné půdy bez porostu do 24 hodin zapravena do půdy; podmínka zapravení do půdy se nevztahuje na plochy ponechaných sklíditelných rostlinných zbytků,

- *dodržovat v blízkosti útvarů povrchových vod ochranné nehnojené pásy v šířce min. 3 m od břehové čáry.*

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržet **minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin a dalších prostředků na ochranu rostlin**:

- vést a nejméně 10 let uchovávat evidenci o používání přípravku na ochranu rostlin,
- zabezpečit nakládání s přípravky na ochranu rostlin odborně způsobilou osobou,
- podrobit kontrolnímu testování profesionální zařízení pro aplikaci přípravků na ochranu rostlin používané v rámci podnikání,
- uchovávat přípravky na ochranu rostlin v originálních obalech podle jejich druhů a odděleně od jiných výrobků a přípravků určených k likvidaci jako odpad a mimo dosah látek, které by mohly ovlivnit vlastnosti skladovaných přípravků,
- *postupovat při aplikaci přípravků na ochranu rostlin v souladu s pokyny na ochranu vod a dodržovat omezení pro použití přípravků na ochranu rostlin v pásmu ochrany zdrojů podzemních vod nebo vodárenských nádrží.*

2. Integrovaná produkce

Úvod

Integrovaná produkce (IP) byla zavedena do podpory v AEO v roce 2005. Jednalo se o podporu pouze v trvalých kulturách ovoce a révy vinné. Podpora integrovaného pěstování zeleniny přibyla až v roce 2007. Obecně lze říci, že IP představuje způsob zemědělského hospodaření, jehož základním cílem je zajištění trvale udržitelného hospodaření. Takový způsob hospodaření umožňuje zachovat současným i budoucím generacím možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce agroekosystémů a ostatních ekosystémů, jež jsou zemědělskou produkcí přímo či nepřímo ovlivňovány. IP je založena na důsledném systémovém přístupu k celé technologii pěstování a zpracování při optimalizaci ekonomických a ekologických aspektů produkce. IP se tedy orientuje komplexně na agroekosystém; je zaměřena na zemědělský podnik jako celek. Základem celého systému je efektivní ochrana před chorobami, škůdci a plevele, jež zajišťuje stabilní výnos a kvalitní produkci zemědělských produktů, přičemž je kladen důraz na snížení rizik dopadu vlivu pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí. Důležitým bodem je kvalifikované používání pesticidů v případě, že nelze regulovat populace škodlivých organizmů na odpovídající úrovni jiným způsobem. IP ovoce a IP zeleniny a jahodníku rovněž limituje obsah těžkých kovů v půdě a produktech. K ochraně životního prostředí (půdy, vody, ovzduší, rostlin a zvířat) s ohledem na hospodárnost a společenské požadavky se vyžaduje smysluplný soulad mezi biologickými, technickými a chemickými opatřeními.

V České republice fungovaly již před zahájením dotační podpory IP odborné svazy, které připravily propracovaný systém směrnic a metodických přístupů k systému IP. Tyto odborné organizace se výrazně podílely na přípravě dotačních podmínek v rámci jednotlivých níže představených podopatření. Žadatel o dotaci nemusí být povinně členem svazu. Z důvodu sebevzdělávání, získávání aktuálních informací a možnosti individuálních konzultací lze však členství v odborných pěstitelských svazech doporučit¹.

Protože IP může být chápána jako mezistupeň mezi konvenčním a ekologickým hospodařením, je umožněno v průběhu závazku IP přejít do závazku v ekologickém zemědělství. Přejechod je podmíněn uzavřením nového pětiletého závazku v ekologickém zemědělství.

Integrovaná produkce révy vinné

Proč vstoupit

Podpora v podopatření IP révy vinné je otevřena všem, kteří hospodaří ve vinicích a mají zájem přispět svým hospodařením nejen k produkci kvalitního vína, ale i k ochraně jednotlivých složek životního prostředí. Pokud se rozhodnete zavázat se k hospodaření v souladu s IP podmínkami, mohou být Vaše produkty lákavější pro zákazníky,

¹ Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce – www.sispo.cz, Svaz pro integrovaný systém produkce zeleniny – <http://zucm.cz/svaz-pro-ipz-2/>, Svaz integrované a ekologické produkce hroznů – www.ekovin.cz.

neboť myšlení společnosti se v posledních letech vyvíjí vstříc šetrnějším postupům v zemědělství. Zároveň lze předpokládat, že snížením použití intenzivních technologií, pomůžete zvýšit biodiverzitu ve vinici a přispějete i k ochraně vody a půdy.

Podopatření IP révy vinné se člení na dva tituly – základní a nadstavbová ochrana vinic. Na počátku závazku volíte, do kterého titulu vstupujete. V průběhu závazku je umožněn přechod ze základního titulu do titulu nadstavbového. Pokud se rozhodnete pro přechod na nadstavbový titul, je to spojeno s uzavřením nového pětiletého závazku.

Vstupní podmínky

Podpora se poskytuje na díl půdního bloku s kulturou vinice (V).

Minimální výměra vstupu je 0,5 ha vinice (V). Podopatření je celofaremní, takže musíte vstoupit se všemi vinicemi, které máte k datu podání žádosti o vstup evidované v LPIS. To zajišťuje komplexní přístup k hospodaření ve vinicích. Dotovány jsou však pouze ty vinice, které splňují minimální počet jedinců 1800ks na hektar dílu půdního bloku.

Roční výše podpory je 323 EUR/ha v titulu základní ochrana vinic a 675 EUR/ha v titulu nadstavbová ochrana vinic. Přepočtení na Kč se provádí podle směnného kurzu uveřejněného v posledním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, který předchází roku, za který se dotace poskytuje.

Co je cílem podpory

IP révy vinné je komplexní systém hospodaření ve vinicích s minimalizací vstupů, využívající postupy a technologie šetrné k životnímu prostředí. Cílem je podpora

hospodaření šetrného ke složkám životního prostředí a poskytujícího základ pro produkci kvalitní révy vinné zabezpečující nejvyšší požadavky na bezpečnost potravin. Podmínky jsou nastaveny tak, aby přirozenou cestou došlo ke snížení potřeby aplikace prostředků na ochranu rostlin. Například provádění prosvětlení révy vinné, které se v konvenčním hospodaření běžně neprovádí, zvyšuje průnik slunečního záření do zóny hroznů, čímž se zlepšuje mikroklima. Při provzdušnění keře mohou listy a květenství dobře osychat, zvyšuje se přirozená obranyschopnost rostliny a zhoršují se podmínky pro rozvoj houbových chorob, čímž se zároveň snižuje potřeba aplikace látek předcházející vzniku a množení padlí révového a hniloby hroznů révy vinné.

Žadatel v závazku IP révy vinné může použít pouze omezené množství aplikací přípravků na ochranu rostlin proti vyjmenovaným chorobám révy vinné. Zároveň je umožněna určitá míra flexibility opatření v závislosti na intenzitě infekčního tlaku v jednotlivých letech závazku. Dále je kladen důraz na povinné používání biologických přípravků na ochranu rostlin a pomocných látek, obzvláště v titulu nadstavbová ochrana vinic. Podmínka minimální hustoty keřů révy vinné zajišťuje, že podporovány budou jen produkční vinice, které jsou za normálních podmínek intenzivně obhospodařované.

Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku integrované a konvenční produkce révy vinné. Při výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku v případě integrované produkce byly zohledněny jednak vyšší náklady na pracovní síly (zejména odstraňování listové plochy v zóně hroznů), náklady na povinné školení

Stručný přehled podmínek podopatření

Nepoužívat přípravky na ochranu rostlin, které obsahují stanovené zakázané účinné látky.

Používat hnojení a přípravky na ochranu rostlin tak, aby byla dodržena maximální dávka použití mědi 3 kg/ha vinice.

Na ochranu proti roztočům používat pouze metodu introdukce dravého roztoče *Typhlodromus pyri*.

Nejpozději ve třetím roce závazku vysít minimálně v každém druhém meziřadí stanovenou směs osiva (pouze uznané nebo kontrolované osivo).

Každoročně od 1. 6. do 30. 9. provést prosvětlení keřů révy vinné.

Neaplikovat herbicidy v meziřadí a manipulačním prostoru vinice a v příkmenném pásu aplikovat herbicidy pouze dvakrát ročně. Meziřadí a manipulační prostor vinice udržovat pouze mechanicky, a to do 15.8.

Absolvovat každoročně školení pořádané ÚKZÚZ za účelem rozšíření znalostí o systému integrované produkce ovoce.

Dodržet omezení při ošetřování vinice proti základním chorobám.

v IP a nižší hektarový výnos z důvodu uplatnění specifických agrotechnických opatření. Současně při uplatnění integrované produkce vznikají dodatečné náklady, zejména v podobě rozdílů nákladů na dražší prostředky určené pro IP v porovnání s běžnými. Zohledněny jsou i dodatečné náklady na mechanickou kultivaci příkmených pásů z důvodu omezení použití herbicidů a na ozelenění každého druhého meziřadí vinice druhově bohatou směsí.

Podmínky podopatření

- **Nepoužívat přípravky na ochranu rostlin, které obsahují stanovené zakázané účinné látky.**
  - Ze spektra přípravků na ochranu rostlin byly vyloučeny ty s největším negativním dopadem na životní prostředí. Jedná se o:
    - neselektivní insekticidy s účinnou látkou alpha-cypermethrin, deltamethrin, lambda-cyhalotrin, zeta-cypermethrin,
    - neselektivní herbicidy s účinnou látkou diquat dobromide.
- **Používat hnojení a přípravky na ochranu rostlin tak, aby byla dodržena maximální dávka použití mědi 3 kg/ha vinice.**
  - Přípravky na ochranu rostlin s mědí patří mezi prostředky s vysokou účinností na plísňová onemocnění ve vinici. Již méně se ve vinici hnojí hnojivy s obsahem mědi. V limitu použití mědi je IP zatím dokonce přísnější než ekologické zemědělství. Omezení mědi snižuje riziko reziduí tohoto těžkého kovu v půdě.
- **Na ochranu proti roztočům používat pouze metodu introdukce dravého roztoče *Typhlodromus pyri*.**
  - Biologická ochrana je účinnou alternativou vůči ochraně chemické. Použití biologické ochrany je šetrnější k životnímu prostředí.
  - Introdukce se provádí ve formě letorostů révy vinné z dílu půdního bloku, kde je již *Typhlodromus pyri* usídlen nebo ve formě bioagens (přípravku na ochranu rostlin) povoleného v příslušném kalendářním roce k používání v České republice.
  - Podmínka se nevztahuje na mladé porosty do konce třetího roku po výsadbě.
- **Neaplikovat herbicidy v meziřadí a manipulačním prostoru vinice a v příkmeném pásu aplikovat herbicidy pouze dvakrát ročně. Meziřadí a manipulační prostor vinice udržovat pouze mechanicky, a to do 15. 8.**
  - Meziřadí a příkmený pás ve vinici skýtlá životní prostor pro mnoho druhů živočišné říše. V konvenčních vinicích je běžná údržba meziřadí herbicidy několikrát za sezonu. Aby druhy žijící v meziřadí nebyly negativně ovlivňovány působením herbicidů, je ošetření meziřadí chemicky zcela zakázáno. Pochopitelně je však nutné provádět mechanickou úpravu meziřadí. Rovněž manipulační prostor sadu je nutné udržovat.
  - Při údržbě příkmeného pásu je povolena aplikace herbicidů maximálně dvakrát ročně. Povolení herbicidů je zde spojeno s minimalizací konkurence plevelů vůči vinné révě o vláhu potřebnou k tvorbě hroznů. Údržba příkmeného pásu pouze mechanicky je pracnější než údržba meziřadí a ma-

nipulačního prostoru, proto je omezená aplikace herbicidů povolena.

- Manipulační prostor by neměl přesahovat šířku jednoho meziřadí podél řad po obou stranách vinice v nejvyšší započitatelné šířce 3 metrů, 8 metrů na začátku a na konci řad a netvoří součást cesty.
- **Každoročně od 1. 6. do 30. 9. provést prosvětlení keřů révy vinné.**
  - Prosvětlení keřů révy vinné snižuje riziko napadení révy infekčními chorobami a tím ve svém důsledku napomáhá snížení potřeby chemické ochrany. Prosvětlení se provádí odstraněním zálistků nebo částí listové plochy v zóně hroznů.
- **Nejpozději ve třetím roce závazku vysít minimálně v každém druhém meziřadí stanovenou směs osiva (pouze uznané osivo nebo kontrolované).**
  - Vysetím druhově bohaté směsi v meziřadí vinice se zvýší biodiverzita ve vinici.
  - Minimální výsevek směsi je stanoven 20 kg/ha dílu půdního bloku.
  - V osevní směsi je zastoupeno nejméně pět druhů bobovitých rostlin, nejméně dva druhy lipnicovitých rostlin a nejméně tři druhy ostatních dvouděložných bylin. Zastoupení jednotlivých skupin ve směsi je uvedeno jako váhový poměr a činí pro bobovité 50–70 %, pro lipnicovité 10 % a pro ostatní dvouděložné byliny 20–40 %.
  - K setí je nutné použít uznané nebo kontrolované osivo, které není starší dvou let od posledního úředního od-

běru vzorku uvedeného na úředních návěškách. V případě setí směsi již namíchaného osiva, je nutné směs použít nejpozději do dvou let od vydání míchacího protokolu.

- **Absolvovat každoročně školení pořádané ÚKZÚZ za účelem rozšíření znalostí o systému integrované produkce ovoce.**
  - Protože problematika přístupu k integrované produkci se neustále vyvíjí a obohacuje o inovativní postupy, je podmínkou podopatření každoroční účast na školení, které uspořádá ÚKZÚZ ve spolupráci s odborným svazem.
  - Rozsah školení je minimálně 8 hodin. Školení je nutné absolvovat do 31. 8. a poté doložit do 30. 9. potvrzením o účasti na školení SZIF.

Porovnání podmínek titulu základní a nadstavbová ochrana vinic

Pokud se rozhodnete ke vstupu do IP vinné révy, budete při vyplňování žádosti stát před rozhodnutím, zda zvolit základní nebo nadstavbový titul. Výše uvedené podmínky platí v obou titulech. Základní rozdíl mezi jednotlivými tituly je v povoleném počtu ošetření vůči základním chorobám nebo škůdcům ve vinici. Níže je uvedeno srovnání jednotlivých podmínek, které snad pomohou správnému rozhodnutí. Mějte na paměti, že po vstupu do nadstavbové ochrany vinic své rozhodnutí v závazku již nemůžete změnit. Ze základního titulu na vyšší nadstavbový titul přestoupit lze, je to však spojeno s uzavřením nového pětiletého závazku.

- **Ochrana proti plísni révové přípravy na ochranu rostlin.**

- V základním titulu za celý závazek max. 30 aplikací, ročně max. 8 aplikací. Minimálně jedna aplikace ročně musí být přípravkem na ochranu rostlin nebo pomocnou látkou, které jsou povoleny pro použití v ekologickém zemědělství. Tato aplikace se do limitu 30 aplikací nepočítá.
- V nastavbovém titulu za celý závazek max. 20 aplikací, ročně max. 8 aplikací. Minimálně dvě aplikace ročně musí být přípravkem na ochranu rostlin nebo pomocnou látkou, které jsou povoleny pro použití v ekologickém zemědělství. Tato aplikace se do limitu 20 aplikací nepočítá.
- Omezení počtu aplikací se nevztahuje na přípravky na ochranu rostlin a pomocné látky povolené k použití v ekologickém zemědělství.
- V základním titulu je povinná jedna aplikace přípravku na ochranu rostlin nebo pomocné látky povolené v ekologickém zemědělství, v nastavbovém titulu jsou povinné dvě aplikace.
- **Ochrana proti obalečům (obaleč jednopásý, obaleč mramorovaný).**
  - V základním titulu použití pouze přípravků na ochranu rostlin obsahujících bakterii *Bacillus thuringiensis* nebo účinnou látku spinosad či methoxyfenozid nebo metodu feromonového matení obalečů.
  - V nastavbovém titulu použití pouze přípravků na ochranu rostlin obsahujících bakterii *Bacillus thuringiensis* nebo metodu feromonového matení obalečů.
- **Ochrana proti plísni šedé.**
  - V základním titulu bez omezení.
  - V nastavbovém titulu omezeno ročně použití přípravků na ochranu rostlin na maximálně dvě aplikace. Navíc musí být provedeny minimálně dvě aplikace ročně přípravkem na ochranu rostlin nebo pomocnou látkou,
- V základním titulu za celý závazek max. 30 aplikací, ročně max. 8 aplikací. Minimálně jedna aplikace ročně musí být přípravkem na ochranu rostlin nebo pomocnou látkou, které jsou povoleny pro použití v ekologickém zemědělství. Tato aplikace se do limitu 30 aplikací nepočítá.
- V nastavbovém titulu za celý závazek max. 20 aplikací, ročně max. 8 apli-

kteří jsou povoleny pro použití v ekologickém zemědělství. Tyto aplikace se do limitu dvou aplikací nepočítají.

- V nadstavbovém titulu jsou povinné dvě aplikace přípravku na ochranu rostlin nebo pomocné látky povolené v ekologickém zemědělství.

Nejčastější chyby

- Nastavení podmínek IP by mělo zajistit komplexní ochranu biodiverzity a podpořit produkci kvalitního vína. Největší hrozbou tak může být nevhodně nastavená ochrana proti chorobám i škůdcům, a to i za předpokladu dodržení omezení použití přípravků na ochranu rostlin vzhledem k zakázaným účinným látkám. Důležitou součástí IP je kvalifikované používání pesticidů v případě, že nelze regulovat škodlivé organismy na odpovídající úrovni jiným způsobem. Měli byste se snažit používat takové pesticidy, které vykazují vysokou specifitu k danému škodlivému organismu a mají co nejmenší vedlejší účinky na lidské zdraví, necílové organismy a životní prostředí.
- K správnému nastavení ochrany porostů vede cesta přes sledování a vyhodnocování výskytu škůdců a klimatických faktorů, které výskyt škůdců ovlivňují. Pokud provádíte sledování nedostatečně nebo nesprávně vyhodnotíte údaje ze sledování, může dojít k nevhodným ochranným zásahům. Efekt nevhodné ochrany se může projevit snížením biodiverzity nebo třeba vznikem reziduí v půdě či produktech.
- V podopatření IP ovoce a zeleniny jsou podmínkou podpory rozborů produktů na obsah sledovaných těžkých kovů. Dbejte

na dodržení správného postupu při odběru vzorků. Nevíte-li, jak vzorky správně odebrat, aby nebyly porušeny dotační podmínky a zároveň nebyl narušen účel vzorkování, poraďte se s pracovníky laboratoře, která bude vzorky rozborovat nebo s odborným svazem.

Co mohu udělat navíc?

Pokud se rozhodnete věnovat integrované produkci, doporučujeme být v kontaktu se Svazem integrované a ekologické produkce hroznů a vína (www.ekovin.cz), který se této problematice věnuje od počátku devadesátých let. Svaz mimo jiné vydává směrnice a metodiky pro integrované systémy pěstování révy vinné, které jsou závazné pro jeho členy. I pokud byste se členem svazu nestali, je směrnice a metodika vhodným zdrojem informací a návodů, které jdou nad rámec dotačních podmínek. Základem IP je vhodné načasování ošetřování proti houbovým chorobám, a to na základě krátkodobé prognózy a signalizace, nebo zohlednění vhodnosti podmínek pro výskyt a šíření. Rovněž ošetřování proti živočišným škůdcům by mělo probíhat na základě vyhodnocení výskytu, včetně využití prahu hospodářské škodlivosti. Přestože není povinnost monitoringu a vyhodnocení dána v dotačních podmínkách, ved'te si záznamy o výsledcích prognózy a signalizace a o provedených ochranných opatřeních. Snažte se rovněž využívat ekologicky vhodnější přípravky a ostatní prostředky ochrany rostlin a důsledně respektujte zásady strategie řízení rezistence u problémových skupin pesticidů. Při výskytu dalších škodlivých organismů konzultujte způsob ochrany s příslušným odborným garantem metodiky integrované produkce nebo poradcem.

3. Použitá literatura

Evropská legislativa (dostupnost www.eur-lex.europa.eu)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 639/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky, a kterým se mění příloha X uvedeného nařízení.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 807/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňují některá ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a kterým se zavádějí přechodná ustanovení.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 808/2014 ze dne 17. července 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 809/2014 ze dne 17. července 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém, opatření pro rozvoj venkova a podmíněnost.

Národní legislativa

(dostupnost www.eagri.cz/public/web/mze/legislativa/)

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění.

Nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užívatelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 309/2014 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor, ve znění pozdějších předpisů.

Dokumenty zpracované Ministerstvem zemědělství

(dostupnost www.eagri.cz/public/web/mze/dotace/)

Program rozvoje venkova 2014–2020

Metodika k provádění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, platná pro rok 2016.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, platná pro rok 2016.

Webové stránky a dokumenty přístupné na těchto stránkách

Ekovín, Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína – <http://www.ekovin.cz/>

Konzultace a poděkování:

Tento materiál byl konzultován s následujícími odborníky.
Za jejich čas, spolupráci a cenné připomínky jim patří poděkování.

Milan Hluchý – Ekovín, Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína

Pavína Samsonová – Bioinstitut

Josef Makovský – Ministerstvo zemědělství

Zpracovala: Ing. Anna Vejvodová

Poznámky: